



Investigating high school students' test anxiety levels in terms of various variables¹

Lise öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi

Ümüt Arslan²
Burcu Aksekioglu³

Abstract

The objective of this study is to examine the test anxiety levels of the high school students in terms of various variables. The study was conducted in a screening model from descriptive research methods. The data is collected from 734 students, who are in the 11th grade of five different high schools in 2016-2017 education year in İstanbul province. The research data was collected by the "Test Anxiety Inventory" developed by Spielberg and adapted by Öner and "Personal Information Form" developed by the researchers. Initially, data was tested whether the assumptions are met or not during the analysis. Then, one-way analysis of variance (ANOVA), independent t-test, and Mann-Whitney U test were used to analyze the anxiety levels of the students according to various variables. Results shows that there were statistically significant differences in the test anxieties of the students according to the sex; the female students were more worried in both the affective and delusional sub-dimensions of the inventory than the male students. It was also found that students who are satisfied with their classes or schools have lower levels of anxiety than others. In addition, students who felt self-

Özet

Bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerini etkileyen değişkenleri incelemektir. Çalışma, betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul ilinde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında 5 lisenin 11. sınıfına devam eden toplam 734 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri Spielberg tarafından geliştirilen ve uyarlama çalışması Öner tarafından yapılan "Sınav Kaygısı Envanteri" ve araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" ile toplanmıştır. Verilerin analizi aşamasında öncelikle varsayımların karşılanıp karşılanmadığı test edilmiştir. Ardından öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi (ANOVA), bağımsız gruplar t-testi ve Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin sınav kaygılarında cinsiyete göre anlamlı farklılıklar bulunmuş, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre envanterin hem duyuşsal hem de kuruntu alt boyutunda daha kaygılı oldukları tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre sınıflarından veya okullarından memnun olan

¹ Bu çalışma I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları ve Öğretmen Eğitimi Kongresi (1st International Education Research and Teacher Education Congress-ERTE/14-16 Eylül 2017)'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, uarslan@mehmetakif.edu.tr

³ Arş. Gör., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı, baksekioglu@mehmetakif.edu.tr

anxious about the university entrance exam had higher anxiety levels compared to other students, and students, who believed that they would be successful had lower level of anxiety than others. Lastly, according to results, number of siblings, siblings, private tutoring, and having a separate room to study did not affect the test anxiety level of students.

Keywords: Examination; anxiety; teenager; anxiety; education.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

öğrencilerin kaygı düzeyleri diğerlerine göre daha düşük çıkmıştır. Bunun yanında geçmişte sınav kaygısı hissettiğini belirtenlerle, üniversite giriş sınavına ilişkin kendini kaygılı hissedendenlerin sınav kaygı düzeyleri diğer öğrencilerden daha yüksek çıkarken, başarılı olacakları konusunda kendine inanan öğrencilerin kaygı puanlarının ise daha düşük olduğu bulunmuştur. Ayrıca kardeş sayısı, kardeş sırası, özel ders alma durumu ve ders çalışmak için ayrı odaya sahip olma durumunun sınav kaygısına etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınav; kaygı; ergen; anksiyete; eğitim.

GİRİŞ

İlkokuldan lisansüstü eğitim derecesine kadar eğitimin her kademesinde uygulanan sınavlarla öğrenci başarısının ölçüldüğü ve birçok sınavın telafisinin ağır olduğu bir ülkede yaşamaktayız. Üniversiteye giriş sınavı yılda bir kez yapılmakta ve başarısızlık durumunda bir sene kayıp yıl olmaktadır. 2017 yılında sınava giren yaklaşık 2 milyon öğrenci üniversite tercih hakkı kazanmış ve bunların sadece yarısı tercih yapmıştır. Toplam kontenjan sayısına yakın olan bu sayıya rağmen yaklaşık 700 bin öğrenci yerleşirken, geriye kalan 1,2 milyon öğrenci, 200 bin kontenjan açıkta kalmasına rağmen üniversiteye yerleşememiştir (ÖSYM, 2017).

1,2 milyon kişinin açıkta kaldığı bir sınav sisteminde üniversiteye hazırlanan ergenlerin bu durumdan etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu dönemde ergenlerin yaşadığı psikolojik sorunlardan birisi de sınav kaygısıdır. Sınav kaygısı, sınav veya benzeri bir değerlendirme uygulamasında başarısız olma ihtimali karşısında meydana gelen psikolojik ve davranışsal tepkilerdir (Zeidner, 1998). Spielberg'e (1980) göre sınav kaygısı, kuruntu ile duyuşsal olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Kuruntu, kaygının bilişsel yönünü ifade eden, insanın kendisi hakkındaki negatif olan bireysel düşünceleridir. Duyuşsallık ise mide bulantıları, terleme ve kalp atışlarında hızlanma gibi fizyolojik tepkileri ifade etmektedir (Öner, 1990).

Kaygı, her ne kadar başarıya ulaşmak için bir dinamik olsa da uzun süre kaygı altında kalınması performansta düşüşe neden olabilmekte, öğrencinin motivasyonunu olumsuz etkileyip, verimli çalışmasını engelleyerek başarısını düşürebilmektedir (Kennerley, 2014; Morgan, 1981; Trifoni & Shahini, 2011). Uzun süreli kaygı, fizyolojik olarak adale gerilmesi sonucunda baş ağrısı, titreme ve kramp gibi ağrılara; kalp atışının hızlanmasına, kan basıncının yükselmesiyle baş dönmesi ve bulanıklık gibi etkilere; sindirim sistemini etkilemesiyle mide bulantısı ve karın ağrısı gibi semptomlara yola açarken; psikolojik olarak ise odaklanma ve sinir problemleri, korku, panik, uyku bozukluğu, aşırı yemek yeme ve aşırı hassasiyet duygularının hissedilmesi gibi davranış bozukluklarına neden olabilmektedir (Kennerley, 2014; Mayer, 2008; Nascente, 2001).

Uzun süreli kaygı meslek seçimi gibi hayatlarının en önemli kararlarından birini verecek olan ergenlerin başarısını olumsuz etkilemektedir. Ergenler kendi fiziksel, bilişsel ve psikolojik gelişimleri ile yaşam mücadelesi vermeye çalışan bir yaş grubudur. Bu dönemde her şeyin ergen ben merkeziliğinde kendi üzerine geldiklerine inanan, akran etkisinin dorukta olduğu, anne-babaya bağımsızlığın ilan hazırlığı yaptığı sırada, vücudundaki ve zihnindeki büyümelerle başa çıkmaya çalışılmaktadır. Ancak gene bu dönemde, ergenler hayatlarının en önemli seçimlerinden bazılarını yapmak zorunda kalmaktadır. Geleceğine dair onlarca kaygıya ek olarak yaşadıkları sınav kaygısı hayatlarını diğer yaş gruplarından daha fazla etkileyebilmektedir (Steiner & Yalom, 2008). Kendi

yaşamının sosyo-demografik özellikleri de bu sınav kaygısını tetikleyebilmektedir (İkiz, 2000). Bu nedenle ergenlerin sınav kaygılarına etki eden değişkenlerin incelenmesi gerekmektedir.

Alanyazın incelendiğinde ergenlerin sınav kaygısına etki eden değişkenlerin incelendiği çeşitli çalışmaların gerçekleştirildiği görülmektedir. Ergenlerin sınav kaygılarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin incelendiği birçok çalışmada (Alyaprak, 2006; Başkal, 2009; Başoğlu, 2007; Bozkurt, 2004; Boztepe, 2016; Duman, 2008; Dursun, 2005; Ekşi, 1998; Eraslan, 2011; Erzen & Odacı, 2014; Gençdoğan, 2002, 2006; Kabalcı, 2008; Martin, 1997; Meşe, 2016; Reteguiz, 2006; Şahin, Günay & Batı, 2006; Serim, 2016; Yıldız, 2007) kızların kaygı düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bunun dışında kurs ya da özel ders alma durumunun sınav kaygısına etkisinin incelendiği bazı çalışmalarda (Ekşi, 1998) anlamlı bir fark bulunmazken, bazı çalışmalarda ise (Kavakçı, Semiz, Kartal, Dikici & Kugu, 2014) ek ders ya da özel ders almanın kaygıyı tetiklediği sonucuna varılmıştır. Kaçan-Softa, Ulaş-Karaahmetoğlu ve Çabuk (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise sınava okul ve dersane ile hazırlanan öğrencilerin kaygı düzeyleri dershaneye gitmeyen öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Literatürde sınav kaygısına etkisi incelenen bu değişkenlere ek olarak kardeş sayısı, kardeş sırası, okuldan ve sınıftan memnun olma, ders çalışmak için ayrı odaya sahip olma, geçmişteki herhangi bir sınavda ve üniversite giriş sınavında kendini kaygılı hissetme durumu ile başarılı olacağı konusunda kendine inanma değişkenlerinin de sınav kaygısına etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Söz konusu değişkenlerin sınav kaygısına etkisinin olup olmadığının incelenmesi kaygı düzeyini azaltmak anlamında önem taşımaktadır.

Bu çalışmada lise öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre anlamlı şekilde ortaya çıkabilecek farklılıkları incelenmiştir. Bu kapsamda aşağıdaki soruların cevapları araştırılmıştır:

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınav kaygıları;

- a) Cinsiyet,
- b) Kardeş sayısı,
- c) Kardeş sırası,
- d) Öğrenim görülen okuldan memnun olma,
- e) Öğrenim görülen sınıftan/şubeden memnun olma,
- f) Kurs ya da özel ders alma,
- g) Ders çalışmak için ayrı odaya sahip olma,
- h) Geçmişteki herhangi bir sınavda kendini kaygılı hissetme,
- ı) Üniversite giriş sınavında kendilerini kaygılı hissetme ve
- i) Yüksek öğrenime geçiş sınavında başarılı olacakları konusunda kendilerine inanma durumlarına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada lisede öğrenim gören öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri tarama modeliyle yürütülerek betimsel olarak incelenmiştir. Tarama çalışmalarında, araştırılan konu, kendi şartları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmakta, onlarla ilgili bir değişiklik ve etkileme uğraşı gösterilmemektedir (Karasar, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul ilinde 2016-2017 akademik takviminde 5 lisenin 11. sınıfına devam eden toplam 734 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerden elde edilen sosyo-demografik veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kız	410	57
	Erkek	324	43
Kardeş sayısı	Yok	84	12
	1	384	53
	2	174	24
	3	45	6
	4+	39	5
Kardeşler arasındaki sıra	İlk	314	43
	Orta	107	15
	Son	229	32
	Tek çocuk	75	10
Anne-baba birliktelik durumu	Birlikte	654	91
	Ayrı	64	9
Özel ders, kurs alma durumu	Evet	277	38
	Hayır	451	62
Okuldan memnun olma durumu	Evet	438	60
	Hayır	289	40
Sınıftan/şubeden memnun olma durumu	Evet	527	73
	Hayır	199	27
Evde ders çalışmak için ayrı odaya sahip olma	Evet	579	80
	Hayır	148	20
Anlaşılmayan konularda en fazla yardım alınan kişi	Öğretmenler	220	31
	Arkadaşlar	263	37
	Aile	82	11
	Almıyorum	153	21
Geçmiş sınavlarda kendini kaygılı hissetme durumu	Evet	388	53
	Hayır	338	47
Üniversite giriş sınavı için kaygılı hissetme durumu	Evet	606	83
	Hayır	122	17

Tablo 1'e göre araştırmaya 324 erkek (%43) ve 410 kız (%57) olmak üzere toplam 734 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin %53'ü (n=384) tek kardeş, %24'ü (n=174) iki kardeştir. Kardeşler arasındaki sıra incelendiğinde öğrencilerin %43'ünün (n=314) ilk çocuk olduğu görülmektedir. Anne-baba birliktelik durumlarına bakıldığında öğrencilerin %91'inin (n=654) anne-babasının birlikte olduğu görülmektedir. Bunun dışında öğrencilerin %62'sinin (n=451) özel ders ya da kurs almadığı, %60'ının (n=438) öğrenim gördükleri okuldan memnun oldukları, %73'ünün (n=527) buldukları sınıftan/şubeden memnun oldukları, %80'inin ise (n=579) evde ders çalışmak için ayrı bir odaya sahip oldukları görülmektedir. Öğrenciler anlaşılmayan konularda en fazla arkadaşlarından (%37, n=263) sonrasında sırasıyla öğretmenlerinden (%31, n=220) ve ailelerinden (%11, n=82) yardım aldıklarını belirtirken, öğrencilerin %21'i ise (n=153) ders çalışırken kimseden yardım almadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilere ayrıca sınavlarda kendilerini kaygılı hissedip hissetmedikleri sorulmuş ve öğrencilerin %53'ü (n=388) geçmişteki herhangi bir sınavda kendini kaygılı hissettiğini, öğrencilerin %83'ü (n=606) de üniversite giriş sınavı konusunda kendilerini kaygılı olduklarını belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri "Sınav Kaygısı Envanteri" ve araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" ile toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, öğrencilerin sınav kaygı düzeyleriyle ilişkili olabilecek çeşitli etmenlere (cinsiyet, kardeş özellikleri, anne-baba özellikleri, özel-ders kurs alma, okuldan ve sınıftan memnun olma, ders çalışmak için ayrı odaya sahip olma, anlaşılmayan konularda yardım alınan kişi, geçmiş sınavlarda ve üniversite giriş sınavında kendini kaygılı hissetme) ilişkin bilgi edinmek amacıyla geliştirilmiş ve kullanılmıştır.

Sınav Kaygısı Envanteri

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınav kaygı düzeylerini belirlemek için Spielberg (1980) tarafından geliştirilen ve uyarlama çalışması Öner (1990) tarafından yapılan “Sınav Kaygısı Envanteri” kullanılmıştır. Envanter dörtlü likert tipindeki 20 maddeden oluşmaktadır. 8 madde “kuruntu”, 12 madde ise “duyuşsal” alt boyutunu temsil etmektedir. Maddelerin cevaplama seçenekleri “hemen hiçbir zaman=1”, “bazen= 2”, “sık sık= 3” ve “hemen her zaman= 4” şeklindedir. Envanterde alınabilecek puanlar 20 ile 80 puan arasındadır. Envanterden kuruntu, duyuşsallık ve tüm test puanı olmak üzere üç tür puan hesaplanmaktadır. Kuruntu alt testinden puan olarak 8-32, duyuşsallık alt testinden puan olarak 12-48 arasında puanlar alınabilmektedir. Katılımcıların aldıkları puanların yüksekliği sınav kaygı düzeyinin yükseldiğini göstermektedir. Uyarlama çalışmasında envanterin geçerliği için faktör analizi yapılarak envanterin diğer çeşitli ölçeklerle ilişkisi incelenmiştir. Envanterin güvenilirliği için ise hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları katsayıları .73 ile .89 arasında elde edilirken, test-tekrar test güvenilirlik katsayıları ise .70 ile .90 arasında bulunmuştur (Öner, 1990). Bu çalışmada da envanterin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı “kuruntu” alt boyutu için .80, “duyuşsal” alt boyutu için .90 olarak elde edilirken, envanterin tamamı için .92 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi aşamasında öncelikle varsayımların karşılanıp karşılanmadığı test edilmiştir. Ardından öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre bu kapsamda anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu amaçla öğrencilerin kaygı düzeylerinin kardeş sayısına ve sırasına göre değişip değişmediği ANOVA testi ile incelenmiştir. Bunun dışında çeşitli değişkenlerin (cinsiyet, okuldan/şubeden memnun olma, özel ders/kurs alma durumu, ayrı oda, geçmiş kaygı ve kendine inanma) öğrencilerin sınav kaygısına etkisinin olup olmadığı bağımsız gruplar t-testi ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin üniversite giriş sınavında kendilerini kaygılı hissetme durumları için ise normallik varsayımı karşılanmadığı için bağımsız gruplar t-testinin non-parametrikliği olan Mann-Whitney U Testi yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde öğrencilerin sınav kaygıları çeşitli değişkenler açısından analiz edilerek elde edilen sonuçlar alt problemler doğrultusunda verilmiştir.

a) Öncelikle öğrencilerin sınav kaygılarının cinsiyete farklılıklarına göre anlamlı bir değişiklik gösterip göstermediği incelenmiş ve yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Sonuçlar (T-Test)

Faktör	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	df	t	p
Kuruntu	Kız	410	15.94	4.83	726	5.279	.000
	Erkek	318	14.06	4.71			
Duyuşsal	Kız	410	27.56	7.85	709.945	8.815	.000
	Erkek	318	22.67	7.07			
Toplam Kaygı	Kız	410	43.50	11.89	698.121	7.859	.000
	Erkek	318	36.72	11.25			

*p<.01

Öğrencilerin sınav kaygılarının cinsiyete göre hem kuruntu hem de duyuşsal alt-boyutta anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur (Tablo 2), $t(698.121) = 7.859$, $p < .01$, $n^2 = 0.08$, $d = 0.59$. Buna göre kız öğrencilerin kaygı puan ortalamalarının ($\bar{X} = 43.50$) erkek öğrencilerden ($\bar{X} = 36.72$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Etki büyüklüğü için hesaplanan eta-kare ($n^2 = 0.08$) ve Cohen d istatistiği ($d = 0.59$) değerleri incelendiğinde etkinin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Bu bulguya ilişkin olarak kız öğrenciler kendilerini daha çok baskı altında hissediyor ve daha fazla sorumlulukları olduğunu düşünüyor olabilirler.

b) Öğrencilerin sınav kaygılarının kardeş sayısına göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir.

Tablo 3. Kardeş Sayısı Değişkenine İlişkin Sonuçlar (ANOVA)

Varyasyon Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	771.847	4	192.962	1.320	.260
Gruplarıçi	105412.889	721	146.204		
Toplam	106184.736	725			

$p > .05$

Analizlere bakıldığında öğrencilerin kaygı puan ortalamalarının kardeş sayısına göre anlamlı şekilde farklılık göstermediği bulunmuştur, $F(4, 721) = 1.320$, $p > .05$.

c) Öğrencilerin sınav kaygı puanlarının kardeş sırasına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Kardeş Sırası Değişkenine İlişkin Sonuçlar (ANOVA)

Varyasyon Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	779.817	3	259.939	1.796	.147
Gruplarıçi	104348.089	721	144.727		
Toplam	105127.907	724			

$p > .05$

Tablo 4'e göre öğrencilerin ailedeki kardeş sırasının sınav kaygıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı bulunmuştur, $F(3, 721) = 1.796$, $p > .05$.

d) Öğrencilerin öğrenim gördükleri okuldan memnun olma durumlarının sınav kaygılarına olan etkisi incelenmiş ve analiz sonuçları verilmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Öğrenim Görülen Okuldan Memnun Olma Değişkenine İlişkin Sonuçlar (T-Test)

Faktör	Okuldan Memnuniyet	N	\bar{X}	S	df	t	p
Kuruntu	Evet	438	14.75	4.72	725	-2.542	.011
	Hayır	298	15.69	5.03			
Duyuşsal	Evet	438	24.92	7.77	725	-2.171	.030
	Hayır	298	26.21	8.03			
Toplam Kaygı	Evet	438	39.67	11.82	725	-2.443	.015
	Hayır	298	41.90	12.37			

* $p < .05$

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin öğrenim gördükleri okuldan memnun olma durumları ile sınav kaygıları arasında hem kuruntu hem de duyuşsal altboyutta anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir, $t(725) = -2.443$, $p < .05$, $n^2 = 0.01$, $d = -0.18$. Okuldan memnun olan öğrencilerin sınav kaygı puan ortalamalarının ($\bar{X} = 39.67$) memnun olmayan öğrencilere göre ($\bar{X} = 41.90$) daha düşük olduğu bulunmuştur. Ancak söz konusu fark etki büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde etkinin küçük olduğu görülmektedir.

e) Öğrencilerin okuldan memnun olma durumlarının yanı sıra buldukları şubeden/sınıftan memnun olma durumlarının sınav kaygılarına etkisinin olup olmadığı incelenmiştir.

Tablo 6. Öğrenim Görülen Sınıftan/Şubeden Memnun Olma Değişkenine İlişkin Sonuçlar (T-Test)

Faktör	Sınıftan/Şubeden Memnuniyet	N	\bar{X}	S	df	t	p
Kuruntu	Evet	527	14.86	4.80	724	-2.330	.020
	Hayır	199	15.80	5.01			
Duyuşsal	Evet	527	24.97	7.82	724	-2.548	.011
	Hayır	199	26.64	8.01			
Toplam Kaygı	Evet	527	39.83	11.90	724	-2.605	.009
	Hayır	199	42.44	12.41			

*p<.05

Analiz sonucunda öğrencilerin sınav kaygı puanlarının buldukları sınıftan/şubeden memnun olma durumlarına göre farklılık gösterdiği bulunmuştur, $t(724)=-2.605$, $p<.05$, $n^2=0.01$, $d=-0.22$. Buldukları sınıftan/şubeden memnun olan öğrencilerin sınav kaygıları ($\bar{X}=39.83$), memnun olmayanlardan ($\bar{X}=42.44$) daha düşüktür. Etki büyüklüğü değerleri incelendiğinde okuldan memnun olma değişkeninde olduğu gibi etkinin küçük olduğu tespit edilmiştir.

f) Öğrencilerin kurs ya da özel ders alma durumlarının sınav kaygıları üzerindeki etkisi incelenmiş ve sonuçlar aşağıdadır (Tablo 7).

Tablo 7. Kurs ya da Özel Ders Alma Değişkenine İlişkin Sonuçlar (T-Test)

Faktör	Özel Ders/Kurs Alma Durumu	N	\bar{X}	S	df	t	p
Kuruntu	Evet	277	15.03	4.67	726	-0.360	.719
	Hayır	451	15.17	4.99			
Duyuşsal	Evet	277	26.03	7.90	726	1.631	.103
	Hayır	451	25.05	7.88			
Toplam Kaygı	Evet	277	41.06	11.84	726	0.919	.358
	Hayır	451	40.21	12.24			

p>.05

Analiz sonucunda öğrencilerin kurs ya da özel ders almasının sınav kaygıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir, $t(726) = 0.919$, $p>.05$. Bu nedenle özel ders ya da kursun sınav kaygısı üzerinde önemli bir değişken olmadığı görülmektedir.

g) Ayrıca ders çalışmak için ayrı bir odaya sahip olma durumları ile sınav kaygıları arasındaki ilişki incelenmiş ve sonuçlar aşağıda verilmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Ders Çalışmak için Ayrı Odaya Sahip Olma Değişkenine İlişkin Sonuçlar (T-Test)

Faktör	Ayrı Oda	N	\bar{X}	S	df	t	p
Kuruntu	Evet	579	15.12	4.94	725	-0.070	.944
	Hayır	148	15.15	4.56			
Duyuşsal	Evet	579	25.43	8.13	260.144	-0.049	.961
	Hayır	148	25.46	6.94			
Toplam Kaygı	Evet	579	40.55	12.39	254.997	-0.062	.950
	Hayır	148	40.61	10.81			

p>.05

Tablo 8'e göre öğrencilerin ders çalışmak için ayrı bir odaya sahip olmalarının sınav kaygıları üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir, $t(254.997) = -0.062$, $p>.05$.

h) Araştırma kapsamında incelenen bir diğer değişken de öğrencilerin sınav kaygı puanlarının geçmişteki herhangi bir sınavda kendilerini kaygılı hissetme durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığıdır.

Tablo 9. Geçmişteki Herhangi bir Sınavda Kendini Kaygılı Hissetme Değişkenine İlişkin Sonuçlar (T-Test)

Faktör	Geçmiş Sınav	N	\bar{X}	S	df	t	p
Kuruntu	Evet	388	16.43	4.89	723.567	8.238	.000
	Hayır	338	13.60	4.36			
Duyuşsal	Evet	388	28.44	7.60	723.803	12.206	.000
	Hayır	338	21.95	6.73			
Toplam Kaygı	Evet	388	44.87	11.68	723.146	11.312	.000
	Hayır	338	35.55	10.53			

*p<.01

Analiz sonucunda öğrencilerin kaygı düzeylerinin geçmişteki herhangi bir sınavda kendilerini kaygılı hissetme durumuna göre değiştiği tespit edilmiştir, $t(723.146) = 11.312$, $n^2 = 0.15$, $d = 0.84$. Buna göre kendilerini kaygılı hissedenlerin sınav kaygı puan ortalamalarının ($\bar{X} = 44.87$) daha yüksek olduğu ($\bar{X} = 35.55$) görülmektedir. Elde edilen değerler incelendiğinde etki büyüklüğünün geniş olduğu söylenebilir. Bu konuya ilişkin öğrencilerin yaşadıkları kaygı durumunun farkında oldukları söylenebilir.

1) Öğrencilerin sınav kaygılarının üniversite giriş sınavında kendilerini kaygılı hissetme durumuna göre farklılık gösterip göstermediği normallik varsayımı karşılanmadığı için Mann-Whitney U Testi ile incelenmiştir.

Tablo 10. Üniversite Giriş Sınavında Kendini Kaygılı Hissetme Değişkenine İlişkin Sonuçlar (Mann-Whitney U)

Faktör	Üniversite Giriş Kaygı	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	Mann-Whitney U	Z	p
Kuruntu	Evet	606	396.46	240257.50	17595.5	-9.158	.000
	Hayır	122	205.73	25098.50			
Duyuşsal	Evet	606	404.94	245395.00	12458.0	-11.572	.000
	Hayır	122	163.61	19961.00			
Toplam Kaygı	Evet	606	404.26	244982.50	12870.5	-11.373	.000
	Hayır	122	167.00	20373.50			

*p<.01

Tablo 10'a göre öğrencilerin sınav kaygılarının üniversite giriş sınavında kendini kaygılı hissetme durumuna göre farklılaştığı bulunmuştur, $U = 12870.5$, $p < .01$. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, üniversite giriş sınavı için kendini kaygılı hisseden öğrencilerin sınav kaygı puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

i) Son olarak öğrencilerin sınav kaygılarının yüksek öğrenime geçiş sınavında başarılı olacakları konusunda kendilerine inanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Tablo 11. Yüksek Öğrenime Geçiş Sınavında Başarılı Olacakları Konusunda Kendilerine İnanma Değişkenine İlişkin Sonuçlar (T-Test)

Faktör	Kendine İnanma	N	\bar{X}	S	df	t	p
Kuruntu	Evet	419	14.69	4.59	615.085	-2.812	.005
	Hayır	308	15.73	5.16			
Duyuşsal	Evet	419	24.87	7.56	625.427	-2.207	.028
	Hayır	308	26.20	8.29			
Toplam Kaygı	Evet	419	39.56	11.47	619.947	-2.574	.010
	Hayır	308	41.92	12.75			

*p<.05

Analiz sonucunda yüksek öğrenime geçiş sınavında başarılı olacaklarına inanan öğrencilerin kaygı puan ortalamalarının ($\bar{X} = 39.56$) daha düşük olduğu ($\bar{X} = 41.92$) görülmüştür, $t(619.947) = -2.574$, $p < .05$, $n^2 =$, $d =$. Buna göre öğrencilerin başarılı olacaklarına dair inançları arttıkça kaygı düzeylerinin de düştüğü söylenebilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada lise öğrencilerinin sınav kaygısına etki eden çeşitli değişkenleri incelemek amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin sınav kaygılarının cinsiyete, öğrenim görülen sınıftan ve okuldan memnun olma durumuna, daha önceki sınav kaygısı deneyimine, üniversite giriş sınavına ilişkin kendilerini kaygılı hissetme durumuna ve başarılı olacakları konusunda kendilerine inanma durumuna göre anlamlı farklılıklar bulunmuş, ancak kardeş sayısı ve sırası, özel ders alma durumu ve ayrı odaya sahip olma durumlarına göre öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin sınav kaygılarının cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre sınav kaygı envanterinin hem duyuşsal hem kuruntu alt boyutunda daha çok kaygılı oldukları görülmüştür. Bu bulgu alanyazındaki birçok çalışma (Alyaprak, 2006; Başkal, 2009; Başoğlu, 2007; Bozkurt, 2004; Boztepe, 2016; Duman, 2008; Dursun, 2005; Ekşi, 1998; Eraslan, 2011; Erzen & Odacı, 2014; Gençdoğan, 2002, 2006; Kabalcı, 2008; Martin, 1997; Meşe, 2016; Reteguiz, 2006; Şahin, Günay & Batı, 2006; Serim, 2016; Yıldız, 2007) bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Bu konuda rehber öğretmenler başta olmak üzere, okulda çalışan tüm öğretmenlerin kız öğrencilerin sınav kaygısının daha yüksek olduğunun bilincinde olmaları gerekmektedir. Bu nedenle özellikle kız öğrencilere yönelik nefes egzersizleri, simülasyonlu sınav kaygısını engelleme teknikleri gibi çalışmalar uygulanarak sınav anında oluşan kaygı azaltılmaya ve normal seviyeye çekilmeye çalışılmalıdır. Buna ek olarak öğrencilerin sınav esnasında normalin üzerinde kaygı yaşamalarının bir başka nedeni de bireysel ve aile geçmişi olarak, sınav tecrübelerinin olmamasından kaynaklanabilmektedir. Bu nedenle öğrencilere sınavlardaki kuralların, tekniklerin uygulamalı bir şekilde öğretilmesi sınav kaygısını azaltmada etkili olabilecektir (Beidel, Turner, & Taylor-Ferreira, 1999).

Çalışmanın ikinci anlamlı bulgusu, sınıf veya okullarından memnun olan öğrencilerin kaygı düzeylerinin daha düşük olmasıdır. Hem okul hem sınıf düzeyinde öğrencilerin memnuniyet düzeylerini arttırmak, onların sınav kaygılarını azaltarak daha başarılı olmalarını sağlayabilir. Bu konuda yapılan araştırmalara göre okulda ve sınıfta yaşananların öğrencilerin hayatlarının ana unsurları olarak görülebileceği ve bu yüzden öğrencilerin hayatlarını temelde etkileyeceği varsayılmaktadır (Bilgiç, 2009). Okuldaki standartların yüksekliği öğrencilerin bütün becerilerini etkilemekle birlikte memnuniyet oranlarını da artırmaktadır (Sarı, Ötünç, & Erceylan, 2007).

Çalışma kapsamında elde edilen üçüncü anlamlı bulgu ise geçmişteki herhangi bir sınavda kendini kaygılı hissettiğini belirtenlerin şimdiki sınav kaygı ortalamalarının diğer öğrencilerden

daha yüksek bulunmasıdır. Kutlu ve Bozkurt'un (2004) belirttiğiyle benzer bir şekilde, öğrencilerin geçmiş dönem yaşantıları öğrenilmiş çaresizlik ve önyargı duygularını geliştirerek, gelecekteki durumları yansıtabilmektedir. Elde edilen sonuçlara ek olarak öğrencilerden "sınavlarda kaygılanıyorum" diyenlerin sınav kaygı envanterindeki sonuçları daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgudan yola çıkarak öğrencilerin sınav kaygılarının bilincinde oldukları görülmektedir. Bu konuda rehber öğretmenler veya diğer branş öğretmenlerinin alan çalışması veya farkındalık çalışmasından ziyade, sınav kaygısıyla baş edebilme etkinliklerine vakit ayırmaları daha uygun olabilir.

Bu araştırmanın önemli sonuçlarından bazıları ise öğrencilerin özel ders, ayrı oda gibi sosyo-ekonomik düzeyleri ile doğrudan ilişkili olan ve aile desteğinin boyutlarını açık bir şekilde gösteren durumlar ile kardeş sayısı ve sırası gibi demografik özelliklerin çocukların sınav kaygısına anlamlı bir etkide bulunmamasıdır. Her ne kadar Considine ve Zappala (2002) ailelerin sosyo-ekonomik durumlarının öğrencilerin başarılarına katkısını çalışmasında bulmuş olsa ve Alisinanoğlu ve Ulutaş (2000) bunların sınav kaygısına etkisinin olduğunu belirtmiş olsa da bu çalışmada anlamlı bir sonuç ortaya çıkmamıştır. Araştırmanın bu bulgusunu destekleyen diğer bir sonucu ise katılımcıların akademik anlamda en çok yardım aldığı kişilerdir. Buna göre katılımcıların en çok yardım aldığı gruplar sırasıyla arkadaşları (%37), öğretmenleri (%31) ve ailesi (%11) olurken, katılımcıların %21'i ise akademik anlamda kimseden yardım almadığını belirtmiştir. Yaş aralığı olarak ergenlik döneminde olan katılımcılar, akran etkileşimini doğal olarak en üst seviyede yaşarken öğretmenlerin onlara akademik olarak yardım oranı ailelerinden üç kat daha fazladır. Ailelerin eğitim seviyeleri ile aile arasında geçirilen etkili ve verimli iletişim etkinliği buna sebep olabilmektedir. Ergenlerdeki akran etkisinin baskınlığı düşünüldüğünde bu özellikle akran desteği sağlanabilecek grup terapilerinin okullardaki rehberlik servisleri tarafından uygulanması, ergen ben merkeziliğini de içine alarak Yalom'un (1995) grup terapinin genelleştirme (universality) veya diğer bir deyimle 'bir tek ben değilim' algısını ergenlerde oluşturarak kaygı temelli depresyon veya içe kapanma durumlarının önüne geçilebilir.

KAYNAKÇA

- Alisinanoğlu, F. & Ulutaş, I. (2000). Çocuklarda kaygı ve bunu etkileyen etmenler. Retrieved from <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/145/alisinanoğlu.htm-33k>.
- Alyaprak, İ. (2006). *Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerde sınav kaygısını etkileyen faktörlerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Başkal, S. (2009). *Anadolu, fen ve genel liselerde eğitim alan son sınıf öğrencilerinin bir üst öğrenime geçişte meslek seçimi ile ilgili yaşadıkları kaygıların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Muğla İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başoğlu, S. T. (2007). *Sınav kaygısı ile özgüven arasındaki ilişkinin erinlik döneminde incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Beidel, D. C., Turner, S. M. & Taylor-Ferreira, J. C. (1999). Teaching study skills and test-taking strategies to elementary school students. *Behavior Modification*, 23 (4), 630-646.
- Bilgiç, S. (2009). *İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi algısının arkadaşlara bağlılık ve empatik sınıf atmosferi değişkenleriyle ilişkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bozkurt, N. (2004). Bir grup üniversite öğrencisinin depresyon ve kaygı düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 29 (133).
- Boztepe, D. (2016). *Ebeveyn beklentilerinin sınav kaygısı üzerindeki etkisi: Lise son sınıf öğrencilerine yönelik bir değerlendirme*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Considine, G., & Zappala, G. (2002). The influence of social and emotional disadvantage in the academic performance of school students. *Australia. Journal of Sociology*, 38(2), 129-148.

- Duman, G. K. (2008). *İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin durumluk sürekli kaygı düzeyleri ile sınav kaygısı düzeyleri ve ana-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Dursun, S. (2005). *Lise son sınıfta dershaneye devam eden ÖSS sınavına hazırlanan öğrencilerin anne baba tutumlarının sınav kaygısına etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Ekşi, P. (1998). *Sınav kaygısının üniversite adayı ergenlerde incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Eraslan, Y. (2011). *Lise son sınıf öğrencilerinin sınav kaygılarının algıladıkları anne baba tutumuna göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erzen, E. & Odacı, H. (2014). Kimler daha fazla sınav kaygısı yaşıyor? Kişisel, akademik, ve aileye dayalı bazı değişkenlere göre bir araştırma. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 401-419.
- Gençdoğan, B. (2006). Lise öğrencilerinin sınav kaygısı ile boyunegicilik düzeyleri ve sosyal destek algısı arasındaki ilişkiler. *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 153-164.
- İkiz, F. E. (2000). *Farklı liselerdeki ergenlerin benlik saygısı, akademik başarı ve sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişkili* (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kabalıcı, T. (2008). *Akademik başarının yordayıcısı olarak sınav kaygısı, benlik saygısı ve sosyo-demografik değişkenler*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaçan-Softa, H., Ulaş-Karaahmetoğlu, G. & Çabuk, F. (2015). Lise son sınıf öğrencilerinin sınav kaygısı ve etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 1481-1494.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi* (31. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kavakçı, Ö., Semiz, M., Kartal, A., Dikici, A. & Kugu, N. (2014). Test anxiety prevalence and related variables in the students who are going to take the university entrance examination. *Düşünen Adam*, 27(4), 301-307.
- Kennerley, H. (2014). *Overcoming anxiety: A Books on prescription title*. Robinson.
- Kutlu, O. & Bozkurt, M. C. (2003). *Okulda ve sınavlarda adım adım başarı*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Martin, M. (1997). Emotional and cognitive effects of examination proximity in female and male students. *Oxford Review of Education*, 23(4), 479-486.
- Mayer, D. P. (2008). *Overcoming School Anxiety: Amacom Div American Mgmt Assn*.
- Meşe, S. (2016). *Üniversite sınavına hazırlanan ve özel dershanelere devam eden lise son sınıf öğrencilerinin kendilerinde algıladıkları ego durumları ile sınav kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Morgan, C.T. (1981) *Psikolojiye giriş ders kitabı*. Ankara: Meteksan Basımevi.
- Nascente, R. (2001). Student anxiety in the classroom. *English Teaching Professional*, 19, 18-20.
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi. (2017). 2017 – ÖSYS yerleştirme sonuçlarına ilişkin sayısal bilgiler. Retrieved from <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2017/OSYS/YER/YSay%C4%B1sal%20Bilgiler15082017.pdf>
- Öner, N. (1990). *Sınav kaygısı envanteri el kitabı*. İstanbul: Yöret Vakfı Yayınları.
- Sarı, M., Ötünç, E. & Erceylan, H. (2007). Liselerde okul yaşam kalitesi: Adana ili örneği, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 13 (50), 297-320.
- Serim, S. (2016). *Sınav kaygısı ile geleceğe yönelik umut beklentisi arasındaki ilişki: 17-18 yaş arası İstanbul lise son sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Speilberger, C. D. (1980). *Manual for state trait anxiety inventory*. California: Consulting Psychologists Pressing.
- Steiner, H., & Yalom, I. D. (2008). *Ergen terapisi*. İstanbul: Prestij Yayınları.
- Şahin, H., Günay, T. & Batı, H. (2006). İzmir ili Bornova ilçesi lise son sınıf öğrencilerinde üniversiteye giriş sınavı kaygısı. *International Journal of Human Sciences*, 15(6), 107-113.

- Trifoni, A. & Shahini, T. (2011). How does exam anxiety affect the performance of university students. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, Vol.2, No.2.
- Yalom, I. D. (1995). *The theory and practice of group psychotherapy*. Basic Books (AZ).
- Yıldız, H. Y. (2007). *Sınav kaygısı, ana-baba tutumları ve mükemmelliyetçilik arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zeidner, M. (1998). *Test anxiety: The state of the art*. New York: Plenum Press.

Extended English Abstract

Introduction

The success is measured by examinations from primary education to the degree of post-graduate education for Turkish students. The entrance examination to the university is held once a year and in case of failure, there is one year lost. In 2017, about 2 million exam candidates have passed and could choose the university, but only half of them have made the choice. Despite this number, which is close to the total number of quotas, approximately 700 thousand placements took place and 1.2 million people could not settle in the university even though 200 thousand quotas were left open (OSYM, 2017).

It is inevitable that the anxiety levels of the students will be affected in an examination system, where 1.2 million people are exposed. Although anxiety is a dynamic to achieve success, it can lead to a decrease performance if it is under long-term concern (Kennerley, 2014). As a result of long-term anxiety stress, headaches, aches such as trembling and cramps; the effects of dizziness and turbidity with the rise of blood pressure; may affect symptoms such as nausea and abdominal pain by affecting the digestive tract (Kennerley, 2014). In addition, psychological influences can lead to behavioral disorders such as sleep disturbance, overeating, and smoking by focusing and causing nerve problems (Kennerley, 2014).

We do not expect our students to hear test anxiety as they enter these exams, but excessive test anxiety has a direct negative impact on the success (Kennerley, 2014). Adolescents are a group of age who try to fight the life struggle between their great physical, cognitive, and psychological development. They try to cope with the growth of their body and mind as they prepare for the declaration of independence for their parents, who believe that everything is at the peak of the peer effect. However, at this time, adolescents also have to make some of their most important choices, such as choosing a career. In addition to their concern for the future, they can influence their lives more than other age groups with test anxiety (Steiner & Yalom, 2008). The demographic characteristics of their own life can trigger this test anxiety (Ikiz, 2000).

In this study, it was aimed to investigate the extent to which the demographic characteristics of senior high school students affected the existing exam concerns and the effects of previous exam care experience on the anxiety levels that may arise in future examinations.

Method

The study aiming to examine the anxiety levels of the high school students in terms of various variables is a descriptive research. The study group of the study comprises a total of 734 students in the 11 provinces of 5 provinces in the province of Istanbul in 2016-2017 education year. A total of 724 students (410 female, 57%) and (324 male 43%) participated in the study. 53% of the students (n=84) were single siblings and 24% (n=174) were two siblings.

The research data were gathered with the "Examination Anxiety Inventory" (Spielberger, 1980) and the "Personal Information Form" developed by the researcher. The personal information form determines the various variables (gender, number of siblings and rank, parent-child coordination, tutoring status, satisfaction from school and class, having a separate room for studying, the person's receiving the help, the feelings of anxiety in past examinations and the current university entrance examination). "Examination Anxiety Inventory" developed by Spielberg (1980) and adapted by Necla Öner (1990) was used to determine the test anxiety levels of the students who participated in

the study. The inventory consists of 20 items of the four-point Likert type. 8 items represent "delusion" and 12 items represent the "affective" sub-dimension. Three types of points are calculated from the inventory: delusion, affectiveness, and all test scores. The delusional subscale scores range from 8 to 32, and the affective subscale scores range from 12 to 48. Higher scores obtained are interpreted as high level of test anxiety. In the adaptation study, the factor analysis for the validity of the inventory was conducted and the relation of the inventory with the other various scales was examined. For the reliability of the inventory, the Cronbach alpha internal consistency coefficients were calculated between .73 and .89, and the test-retest reliability coefficients were between .70 and .90 (Öner, 1990). In this study, the internal consistency coefficient of Cronbach Alpha calculated for the reliability of the inventory was found .80 for the "delusional" sub-dimension, .90 for the "emotional" sub-dimension, and .92 for the entire inventory.

In the analysis phase of the data, firstly it has been tested whether the assumptions are met. Then, it was analyzed whether the students' test anxiety levels showed a significant difference according to various variables. For this purpose, one-way analysis of variance (ANOVA), the non-parametric Mann-Whitney U Test, and t-test were performed.

Results

a) It was found that the test anxieties of the students were significantly different in both sub-dimensions according to the sex, $t(698.121) = 7.859$, $p < .01$, $n^2 = 0.08$, $d = 0.59$. According to this, it is seen that the average of anxiety points of female students ($\bar{X} = 43.50$) is higher than male students ($\bar{X} = 36.72$). When the values of eta-square ($n^2 = 0.08$) and Cohen d statistics ($d = 0.59$) calculated for the effect size are examined, it can be said that the effect is moderate.

b) As a result of the analysis, it was found that the average of anxiety scores of the students did not differ significantly according to the number of siblings, $F(4, 721) = 1.320$, $p > .05$ and there was no significant effect of the students on the test anxieties of the brothers in the family $F(3, 721) = 1.796$, $p > .05$.

c) There was a significant relationship between the satisfaction of the students with the school and the test concerns both in the delusional and emotional subset $T(725) = -2.443$, $p < .05$, $n^2 = 0.01$, $d = -0.18$. It was found that the students who were satisfied with the school were lower than the average scores of the exam anxiety points ($\bar{X} = 39.67$) and dissatisfied students ($\bar{X} = 41.90$). However, when the difference is evaluated in terms of magnitude of effect, it is seen that the effect is small

d) The statistical significance was found between students' satisfaction with class and anxiety level of test anxiety scores $t(724) = -2.605$, $p < .05$, $n^2 = 0.01$, $d = -0.22$. Those who are satisfied with the classes they are in are less likely to have test exams ($\bar{X} = 39.83$) than those who are not satisfied ($\bar{X} = 42.44$). When the effect size values are examined, it is determined that the effect is small as it is variable in being satisfied with the school.

e) It has been achieved that students have no significant effect on exam concerns when taking courses or tutoring $t(726) = 0.919$, $p > .05$ or having a private room $t(254.997) = -0.062$, $p > .05$.

f) It has been found that the level of anxiety of the students' changes according to the state of anxiousness in any examination at the past $t(723.146) = 11.312$, $n^2 = 0.15$, $d = 0.84$. According to this, it is seen that the test anxiety points average ($\bar{X} = 44.87$) is higher ($\bar{X} = 35.55$) when they feel worried about themselves. When the values obtained are examined, it can be said that the effect size is wide.

g) It was found that the students' test concerns differed according to the state of anxiety in the university entrance examination $U = 12870.5$, $p < .01$ and students who believe that they will be successful in the higher education transition examination have lower average scores of anxiety points $t(619.947) = -2.574$, $p < .05$.

Discussion, Conclusion, and Recommendations

This study was conducted to determine the demographic characteristics and other descriptive items that cause test anxiety among the students in the last grade of high school. In this study, there were significant differences according to the gender of students, classroom and school satisfaction rates, previous test anxiety experiences and test anxiety expectations, but there were no significant differences between the participants according to the number of siblings, the order of private tutoring, and private rooms for children.

When the results were examined, there were significant gender differences in the test anxiety level of the students. It was found that female students' scores of tests anxiety inventory are higher than male students. When the field studies are examined, studies have similar results and stated that female students have more test concerns than male students ((Alyaprak, 2006; Başkal, 2009; Başoğlu, 2007; Bozkurt, 2004; Boztepe, 2016; Duman, 2008; Dursun, 2005; Ekşi, 1998; Eraslan, 2011; Erzen & Odacı, 2014; Gençdoğan, 2002, 2006; Kabalıcı, 2008; Martin, 1997; Meşe, 2016; Reteguiz, 2006; Şahin, Günay & Batı, 2006; Serim, 2016; Yıldız, 2007). Also, results show that all most participants have more anxiety during the exam than before exam. So, teachers and parents could focus on students' coping strategies of test anxiety. Teaching students to the rules of the exam in a practical way may be effective in reducing the test anxiety (Beidel, Turner, & Taylor-Ferreira, 1999).

The second significant finding of the study is that students who are satisfied with their classes or their schools are less likely to worry about their concerns. Increasing the satisfaction level of students at both school and class level can make them more successful by reducing test concerns. The third significant finding is that current test anxiety rates of those who have experienced test anxiety in the past are significantly higher than those of other students. The last significant finding is that students are aware of test anxiety. There is a higher level of test anxiety scale scores among students who say they have test anxiety. It may be more appropriate for the guidance teachers or other teachers to spend time on the field for coping strategies rather than anxiety awareness.